

مطالعه و تحلیل اثرات اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی، مطالعه موردی: شهرستان مشگین شهر

وکیل حیدری ساربان^۱

از صفحه ۲۴۳ تا ۲۷۷

تاریخ دریافت: ۹۷/۴/۰۲

تاریخ پذیرش: ۹۷/۶/۰۳

چکیده

اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از مفاهیم کلیدی علوم اجتماعی و از مؤلفه‌های حیاتی سرمایه اجتماعی و مهم‌ترین جنبه‌روابط انسانی در مناطق روستایی است که زمینه مشارکت، همکاری و اتحاد میان اعضای جوامع روستایی را در راستای تقویت امنیت اجتماعی فراهم می‌کند. هدف این مقاله مطالعه و تحلیل اثرات اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر می‌باشد. این تحقیق از نوع کاربردی و به روش تحلیلی-تبیینی است که با استفاده از روش پیمایش انجام شده است. برای جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسش‌نامه، به روستاییان ساکن در مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر مراجعه شد که جامعه آماری پژوهش را تشکیل می‌دهند. تعداد کل روستاییان بالای ۱۵ سال شهرستان مشگین شهر ۹۰۳۵۹ نفر بود. برای تعیین حجم نمونه ساکنان مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر، با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از طریق فرمول کوکران، ۳۸۴ نفر از روستاییان ساکن در مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر انتخاب شدند. مطالعه راهنما در منطقه مشابه جامعه آماری با تعداد ۳۰ پرسش‌نامه صورت گرفت و با داده‌های کسب شده و استفاده از فرمول ویژه کرونباخ آلفا در نرم افزار SPSS، پایایی بخش‌های مختلف پرسش‌نامه تحقیق ۰/۸۰ الی ۰/۸۳ به دست آمد. در نهایت، نتایج حاصل از یافته‌های توصیفی تحقیق نشان داد که از بین میانگین متغیرهای اعتماد اجتماعی، میانگین متغیرهای مشارکت اجتماعی، رضایتمندی و اقتدار اجتماعی به ترتیب در رده اول تا سوم و میانگین عدم بیگانگی اجتماعی در رده آخر قرار دارد. و نیز، نتیجه حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد به جز متغیرهای تعهد اجتماعی و عدم بیگانگی اجتماعی بین تمامی متغیرهای تحقیق با بهبود امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد و در انتهای با توجه به تحلیل نتایج، پیشنهادهای کاربردی نیز ارائه شده است.

کلید واژه‌ها: امنیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی، توسعه روستایی، سرمایه اجتماعی، شهرستان

مشگین شهر.

بیان مسئله

اعتماد اجتماعی به عنوان یکی از مفاهیم کلیدی علوم اجتماعی و از مؤلفه‌های حیاتی سرمایه اجتماعی و مهم‌ترین جنبه روابط انسانی در مناطق روستایی است که زمینه مشارکت، همکاری و اتحاد میان اعضای جوامع روستایی را در راستای تقویت امنیت اجتماعی فراهم می‌کند، اعتماد اجتماعی ضمن این که فعالیت‌های داوطلبانه، نوآورانه و خلاق افراد روستایی را بر می‌انگیزد متعاقب آن روستاییان را به تحرك در کارهای جمعی تشویق می‌کند در سراسر مبادلات و روابط اجتماعی، اعتماد هم چون روان‌کننده‌هایی، چرخ‌های کنش اجتماعی را راحت‌تر به حرکت در می‌آورد. بر این مبنا اعتماد تسهیل‌گر تعاملات اجتماعی و عامل مهمی در تعیین نظم اجتماعی در مناطق روستایی است. بنابراین، موضوع اعتماد تا بدان حد اهمیت دارد که بگوییم مهم‌ترین مسأله نظم اجتماعی، چیزی جز اعتماد و همبستگی اجتماعی نیست زیرا بدون انسجام و اعتماد، نمی‌توان به دوام و پایداری نظم و امنیت مناطق روستایی، خوش‌بین بود (لرنی، ۱۳۸۸: ۶۹) به باور رونالد اینگلهارت (۱۳۹۰)، اعتماد اجتماعی نقش بسیار مهمی در حیات سیاسی و اقتصادی سکونتگاه‌های انسانی ایفای می‌کند. رشد اعتماد اجتماعی در افراد و گروه‌ها و جوامع شهری و روستایی باعث احساس امنیت، آزادی استقلال و همبستگی اجتماعی هر کدام از طرفین رابطه می‌گردد. پس، مجموع امنیت، یکی از شاخص‌های توسعه یافتگی روستا و به سامان بودن جوامع روستایی است. هم‌چنین امنیت خاطر، یکی از عمده‌ترین شاخص‌های رفاه اجتماعی است که نبود آن حتی بر خورداری از سایر شاخص‌های رفاه اجتماعی را در مناطق روستایی تحت تاثیر قرار می‌دهد. هم‌چنان که طبق نظریه مازلو، رشد و شکوفایی استعدادها، خلاقیت‌ها و فعالیت‌های ارزش‌مند در جوامع شهری و روستایی بدون امنیت امکان‌پذیر نخواهد بود. و همان طوری که بیش‌تر گفته شد اصولاً انسان برای رسیدن به یک درجه موفقیت در زندگی و برای رسیدن به اهداف والای انسانی بعد از برآوردن نیازهای فیزیولوژیکی که اساس موجودیتش را شکل می‌دهد نیاز به وجود امنیت دارد. نیاز به امنیت پس از نیازهای فیزیولوژیکی انسان به عنوان یکی از ساختارهای اساسی و پایه‌ای تشکیل‌دهنده شخصیت فرد قلمداد می‌شود و تا زمانی که فرد به باور کلمن (۱۳۸۶)، در زندگی خود احساس امنیت نکند، هیچ پیشرفتی در ساختار شخصیتی

خود نخواهد کرد و اعتماد پیش زمینه تقویت امنیت در هر جامعه اعم از جامعه شهری و روستایی است. و نیز، گود معتقد است که بدون وجود اعتماد اجتماعی زندگی روزمره جوامع روستایی از منظر فقدان امنیت اجتماعی با چالش‌هایی مواجه می‌شود. به باور ساتلتر و مک کورد (۲۰۱۶)، بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی از بعد تقویت امنیت فکری، امنیت عاطفی و امنیت احساسی در مناطق روستایی رابطه وجود دارد. پوپووا (۲۰۱۴)، در یافته‌های خود پیرامون اثرات اعتماد اجتماعی بر امنیت اجتماعی دریافت که اعتماد اجتماعی جوامع روستایی تاثیر عمیقی بر بهبود امنیت جانی، امنیت اخلاق و امنیت حقوقی در مناطق روستایی دارد. مطالعات لونق (۲۰۱۵)، در خصوص رابطه متقابل اعتماد اجتماعی با امنیت اجتماعی در مناطق روستایی نشان داد که روستاییانی که اعتماد بیش تری نسبت به هم‌دیگر دارند کمتر به تعارض و درگیری کشیده می‌شوند و نزاع قومی و طایفه‌ای کمتر رخ می‌دهد و در طرح‌ها و برنامه‌های توسعه روستایی بیش تر مشارکت می‌کنند و نیز، به زعم دیوید و همکاران (۲۰۱۵)، بین همبستگی اجتماعی و امنیت اجتماعی از بعد امنیت شغلی، امنیت فرهنگی و امنیت فکری در راستای نیل به اهداف توسعه روستایی رابطه وجود دارد.

پس باید گفت که بی تردید در ایجاد امنیت مناطق روستایی، عوامل گوناگونی دخالت دارند که فقدان آنها برقراری امنیت را کند کرده و یا مانع از تحقق آن می‌شود. ضرورت مطالعه و تحقیق در خصوص مسئله مطرح شده نیز از آن جا ناشی می‌شود که تهدیدات داخلی بالقوه و بالفعل امنیت اجتماعی مناطق روستایی را به خطر می‌اندازد. بر همین اساس، شناسایی عوامل و عناصر تامین امنیت اجتماعی از پیش شرط‌های اساسی در جهت برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح امنیت اجتماعی مناطق روستایی به شمار می‌رود و نقش بالایی در برنامه‌ریزی راهبردی دولت‌ها در مناطق روستایی خواهد داشت. با توجه به موارد اشاره شده، هدف اساسی این مطالعه با توجه به نیاز مناطق روستایی در جهت وجود زمینه‌های شکل‌گیری امنیت، بررسی اثرات رابطه اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی در بین روستاییان شهرستان مشگین شهر می‌باشد. هم چنین بررسی‌ها و مطالعات میدانی نگارنده در نواحی روستایی شهرستان مشگین شهر حاکی از آن است که میزان امنیت اجتماعی روستاییان ساکن در مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر از

منظر امنیت نوامیس، امنیت اقتصادی، امنیت فکری، امنیت جمعی، امنیت مالی، امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت اخلاقی، امنیت فرهنگی، امنیت هویتی و امنیت قضایی با وجود اقدامات فراوان دولت در سال‌های اخیر در سطح پایینی قرار دارد که به نظر می‌رسد بخشی از این مشکلات، به دلیل عدم توجه به بعد اعتماد اجتماعی سرمایه اجتماعی است به این خاطر، این تحقیق به دنبال آن است که این سؤال را مورد بررسی و کاوش قرار دهد که اعتماد اجتماعی چه تاثیری بر بهبود امنیت اجتماعی در مناطق روستایی دارد؟ به همین خاطر ابتدا مبانی نظری امنیت اجتماعی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و سپس با ارائه مدل مفهومی ارتباط بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی در مناطق روستایی بررسی گردیده است و از آنجایی که در ایران تاکنون مطالعه خاصی در خصوص نقش اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی در مناطق روستایی صورت نگرفته است به همین خاطر مقاله حاضر در راستای تبیین رابطه بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی روستایی است.

مبانی نظری

بررسی متون علوم اجتماعی نشان می‌دهد که اعتماد اجتماعی به میزان زیادی در بهبود امنیت اجتماعی نقش دارد و مفهوم اعتماد اجتماعی به عنوان مهم‌ترین بعد سرمایه اجتماعی به صورت مستقیم و غیر مستقیم همیشه مورد توجه بوده و ناشی از توجه به مسئله نظم اجتماعی و توسعه اجتماعی بوده است. به نحوی که اعتماد، نظم، همبستگی در اندیشه‌های کلاسیک‌های جامعه‌شناسی مانند دورکیم، وبر و تونیس مهم‌ترین مفاهیم بوده است (ادیبی سده و همکاران، ۱۳۸۹: ۱۰۰) به نظر اروینگ گافمن، نگاه‌های سریع افراد در جامعه و بازشناسی دیگری، پیش فرض اعتماد است. تالکوت پارسونز عامل ایجاد اتحاد و انسجام اجتماعی و ثبات و نظم را اعتماد می‌داند. به عقیده وی اعتماد، این باور را در افراد ایجاد می‌کند که دیگران به منظور دست‌یابی به یک موقعیت گروهی از منافع شخصی دست می‌کشند. (وی نظام منسجم را نظامی می‌داند که بتوان به عاملان آن در انجام وظایف‌شان اعتماد کرد که این امر خود به پایداری و نظم سیستم اجتماعی کمک می‌کند) (انعام، ۱۳۸۲: ۲۵). مولرینگ (۲۰۱۴)، سه نوع ایده‌آل تیپ اعتمادی را از هم متمایز می‌کند: نوع اول اعتماد عقلانی است. دومین نوع ایده‌آل، اعتماد نهادی است. سوم، اعتماد فعال است. به اعتقاد جانسون گرچه اعتماد یک خصیصه شخصیتی

نیست و جنبه‌ای از روابط است که مدام در حال تغییر است، رابطه مبنی بر اعتماد واجد شرایط صداقت، صراحت، سهیم کردن، تمایلات همکاری جویانه و اطمینان می‌باشد (نیازی و فرشادفر، ۱۳۹۳: ۱۲).

بررسی ادبیات علوم اجتماعی نشان می‌دهد که سه نظریه انتخاب عقلانی و مبادله، نظریه نظم اجتماعی و نظریه مخاطره در تبیین علی پیوند بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی نقش بازی می‌کنند که در خصوص نظریه انتخاب عقلانی و مبادله، جیمز کلمن کنش‌گران را عاملانی هدفمند در نظر می‌گیرد که به آن کنشی اقدام می‌کنند که احتمال موفقیت در آن بیش‌تر است و در این راه سود و زیان خود را محاسبه می‌کنند؛ اما در مبادلات اجتماعی، بر خلاف مبادلات بازاری که هم‌زمان بده بستان صورت می‌گیرد، بازیگران مجبورند منافع خود را سرمایه‌گذاری کنند تا پس از یک دوره زمانی، منفعی عاید آنان شود این مسئله عنصر خطر را وارد این مبادلات می‌کند. انجام این‌گونه مبادلات مستلزم وجود اعتماد بین طرفین است (کلمن، ۱۳۸۶: ۶۲) در نظریه کلمن (۱۳۸۶)، مبنای اعتماد به حداکثر رساندن سود در شرایط خطر است؛ در این صورت کنش‌گر عقلانی اگر حاصل منفعت را بیش‌تر از زیان آن بداند، اعتماد می‌کند. در نظریه نظم اجتماعی فرض بر این است که اعتماد ریشه در وابستگی عاطفی دارد. هرگاه عواطف، زمینه رشد یافته و بتواند در میان افراد انتقال یابد، اعتماد ایجاد و تقویت می‌شود. در ارتباط با چگونگی انتقال عواطف، تعاملات اظهاری با روابط گرم در این زمینه نقش کلیدی دارند (چلبی، ۱۳۸۴: ۲۵۱) بعضی از صاحب‌نظران پایه اعتماد را بر اساس احساسات جمعی استوار می‌دانند؛ چرا که با شکل‌گیری ما، بعد عاطفی آشکارتر شده و افراد نسبت به هم نوعی دلبستگی عاطفی پیدا کرده و دیگر صرفاً به دلیل رفع نیازهای عادی خود (دنبال کردن منافع شخصی) با دیگران رابطه برقرار نکرده و هم‌نوعان خود را رقیب و دشمن نمی‌دانند و از این که در میان آنان هستند احساس امنیت می‌کنند و این، اعتماد بین آنان را تقویت می‌کند (معدفر و جهانگیری، ۱۳۹۰: ۵۰) در خصوص بسط و گسترش نظریه مخاطره، گیدنز بیش‌ترین سهم را دارد ایشان اعتماد را عامل احساس امنیت وجودی می‌داند که موجود انسانی منفرد را در نقل و انتقال‌ها در بحران‌ها و در حال و هوایی آکنده از خطرهای احتمالی قوت قلب می‌بخشد. به باور گیدنز، فرد برای این که از

آرامش برخوردار باشد، نیازمند به برخورداری از امنیت است. این تامین به معنای دوام زندگی خویش و محیط پیرامونی و چیزهایی است که فرد را در بر گرفته‌اند. احساس امنیت و تامین امنیتی، فرد را از نگرانی‌ها و اضطراب‌ها نجات می‌دهد و به او حس اعتماد می‌بخشد. این فرایند اتفاق نمی‌افتد مگر این که فرد از تداوم برخوردهای دوستانه یا غیر دشمنانه دیگران (اعتماد اولیه) اطمینان داشته باشند؛ بنابراین، در اعتماد شخصی، امنیت هستی‌شناسانه نقش قابل توجهی دارد (بیدل، ۱۳۹۵: ۵۸). در پژوهش حاضر با استفاده از دیدگاه ترکیبی (نظریه مخاطره، نظریه نظم و نظریه انتخاب عقلانی) درباره امنیت و اعتماد اجتماعی می‌توان گفت که با توجه به دیدگاه گیدنز اگر روابط «مایی» در جامعه افزایش یابد حس تعلق اجتماعی افزایش خواهد یافت و در این صورت امنیت و آرامش در روابط افراد حکم‌فرما خواهد شد که این امنیت فردی، افزایش امنیت اجتماعی را به همراه خواهد داشت؛ بنابر این همکاری مردم جامعه در حفظ نظم و امنیت تابعی از تفسیر آنان از شرایط اجتماعی و اعتماد ناشی از این ادراک است؛ یعنی اگر آنان به شرایط اجتماعی اعتماد داشته باشند، احساس امنیت کرده و در نتیجه طبق یک انتخاب عقلانی برای حفظ امنیت تلاش خواهند کرد؛ چرا که این کنش‌گران می‌دانند در وجود امنیت به نفع خودشان تمام خواهد شد.

واکاوی اسناد و مدارک مرتبط با امنیت اجتماعی گویای این واقعیت است که بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه معنی‌داری وجود دارد در تایید این مهم؛ به باور گیدنز (۱۳۷۸)، اعتماد بنیادین اضطراب را کاهش داده و نوعی احساس تداوم و نظم در رویدادها، حتی آن‌ها که به طور مستقیم در حوزه ادراک شخص قرار دارند، امنیت وجودی را در فرد به وجود می‌آورند. فوکویاما «توانایی نیل به سعادت در یک جامعه را در درجه اول به دوام و قوام جامعه مدنی، توانایی افراد جامعه به مشارکت و همکاری در اجتماعات کوچک و بزرگ و رعایت موازین اخلاقی چون اعتماد، صداقت و اتکای‌پذیری وابسته می‌داند» (امیری، ۱۳۷۶: ۱۳). به باور اشنایدر (۲۰۱۵)، در شرایط بی‌اعتمادی «هر کس سعی می‌کند با توسل به شگردهای هر چه بدیع‌تر گلیم خود را از آب بیرون بکشد و اگر فرصتی هم پیش آمد زیر پای دیگران را خالی کند که این امر نظم اجتماعی موجود در جامعه را با مخاطرات جدی مواجه می‌سازد». باربالت (۲۰۰۴)، اعتماد را پایه عاطفی و احساسی

مشارکت و تقویت بنیان‌های امنیت اجتماعی به ویژه در جوامع روستایی می‌داند. اکلاک (۲۰۱۵)، بر این باور است که اعتماد اجتماعی برای توسعه حس تعلق جمعی به عنوان ضروری‌ترین مولفه انسجام اجتماعی و متعاقب آن تقویت امنیت اجتماعی جوامع روستایی محسوب می‌شود. و به زعم کوک و همکاران (۲۰۱۶)، فقدان اعتماد اجتماعی در مناطق روستایی منجر به کاهش دل‌بستگی روستاییان به یکدیگر و فقدان همبستگی جمعی خواهد شد و کاهش انسجام اجتماعی و تعهد جمعی به تضعیف امنیت اجتماعی جوامع روستایی می‌انجامد. به باور جالاولا (۲۰۱۱)، در صورت وجود اعتماد در میان افراد جامعه، ارتباط اعضای خانواده، دوستان و همسایگان، همکاران، بیماران، هم‌گروه‌ها و اجتماعات، موثرتر می‌شود. در صورتی که فقدان اعتماد، با عدم پیروی از قوانین رفتاری ضد اجتماعی، خودکشی، خشونت و سایر مشکلات اجتماعی از جمله مشکلات امنیتی همراه خواهد بود. لوهمان تئوری امنیت خود را بر طبقه‌بندی جهان فردی به حوزه آشنا و حوزه ناآشنا ارائه می‌دهد. دنیای آشنا حیطه هنجارها و عادت‌هایی است که برای حفظ انسجام و تعیین سیستم اجتماعی کافی به نظر می‌رسد (باباخانی، ۱۳۹۰: ۱۸۶). لیکن در جهان مدرن که لوهمان (۲۰۱۰)، بیش‌تر حوزه‌های آن را در ذیل دنیای ناآشنا طبقه‌بندی می‌کند، این هنجارها دیگر هیچ کارکردی نخواهند داشت و همین امر سبب‌ساز احساس ناامنی فردی در این حوزه است. از دید ایشان تا زمانی که فرد در حوزه آشنا زندگی می‌کند، احساس ناامنی نمی‌کند. احساس ناامنی زمانی به وجود می‌آید که فرد پا به دنیای ناآشنا می‌گذارد و ایشان تنها راه حل ایجاد امنیت در حوزه ناآشنا را اعتماد به سیستم‌های انتزاعی می‌داند. تاکنون مطالعات چندی در خصوص بررسی اثرات اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی در سطح کشور و جهان صورت گرفته که در زیر به پاره‌ای از آن‌ها اشاره می‌شود.

نتایج پژوهش میدانی حیدری ساریان (۱۳۹۴)، در تحقیقی با عنوان «عوامل بهبود امنیت اجتماعی از دیدگاه روستاییان» نشان داد که بهبود شاخص‌های رفاه اقتصادی و اقدام مداخله‌ای دولت، تقویت سرمایه اجتماعی و ظرفیت‌های شناختی، تحقق عدالت اجتماعی و پایبندی به ارزش‌ها و تعلقات مکانی و آرامش روحی و روانی از عوامل بهبود امنیت اجتماعی از دیدگاه روستاییان می‌باشد که مقدار واریانس و

واریانس تجمعی تبیین شده توسط این شش عامل ۶۱/۰۱ می باشد. نتایج مطالعات نادری و همکاران (۱۳۸۹)، گویای این واقعیت است هرچه میزان سرمایه اجتماعی بیش تر باشد، میزان امنیت نیز بیش تر خواهد بود. در تحلیل نهایی نیز شاخص اعتماد اجتماعی بیش ترین همبستگی را با امنیت نشان داده است. جکسون (۲۰۱۳)، در مطالعه خود با عنوان «امنیت اجتماعی و پایداری به قواعد غیررسمی» خاطر نشان می سازد که ارزیابی ها از آسیب پذیری و تصور مخاطره ای به وضوح در چگونگی فهم مردم از محیط فیزیکی و اجتماعی شان قرار دارد. تصورات از انسجام اجتماعی، اعتماد و کنترل غیررسمی و تفسیر ارزش ها، هنجارها و اخلاقیات مردم تشکیل دهنده اجتماع، درست به همان اندازه تفاسیر مربوط به پنجره های شکسته و عدم مدنیت، در شکل دادن تصور مخاطره ای اهمیت دارند، زیرا آن ها سبب نقض اعتماد می شوند که انتظارات منفی را پنهان می دارند و به احساس ناامنی می انجامد. به زعم دوتا (۲۰۱۶)، بین تقویت مشارکت اجتماعی، همبستگی اجتماعی، منزلت اجتماعی و تعهد اجتماعی و بهبود امنیت اجتماعی در مناطق روستایی رابطه معنادار وجود دارد. به زعم برون یانگ و همکاران (۲۰۱۶)، بین مشارکت اجتماعی و امنیت عاطفی و فکری بین روستاییان در مناطق روستایی رابطه دوسویه وجود دارد. مطالعات اما و سیلتو (۲۰۱۶)، نشان داد که هر چقدر ارتباطات اجتماعی و تعهد اجتماعی در مناطق روستایی بیش تر باشد به همان میزان تعارضات و اختلافات کمتر شده و در صورت بروز مشکل، کمتر کار به سیستم قضایی کشیده می شود. به اوربای (۲۰۱۵)، در یافته های میدانی خود دریافت که اعتماد اجتماعی با تقویت همبستگی اجتماعی، حمایت از نظم موجود، تقویت مشارکت اجتماعی و امیدآوری به ارضای نیاز به بهبود امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منجر می شود. مطالعات رائو و همکاران (۲۰۱۶)، موید این واقعیت است که بین اعتماد اجتماعی و بهبود امنیت اجتماعی به دلیل ارتقای تعهد اجتماعی، عدم بیگانگی اجتماعی، ریسک پذیری اجتماعی و اقتدار اجتماعی جوامع روستایی رابطه معنادار وجود دارد. در نهایت چارچوب نظری پژوهش در شکل (۱) و اثرات اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی در مناطق روستایی در جدول (۱) به نمایش در آمده است.

با عنایت به مطالعات فوق می توان گفت که بهبود و تقویت اعتماد اجتماعی تاثیر مهمی در بهبود و تقویت امنیت اجتماعی در جوامع و مناطق روستایی دارد

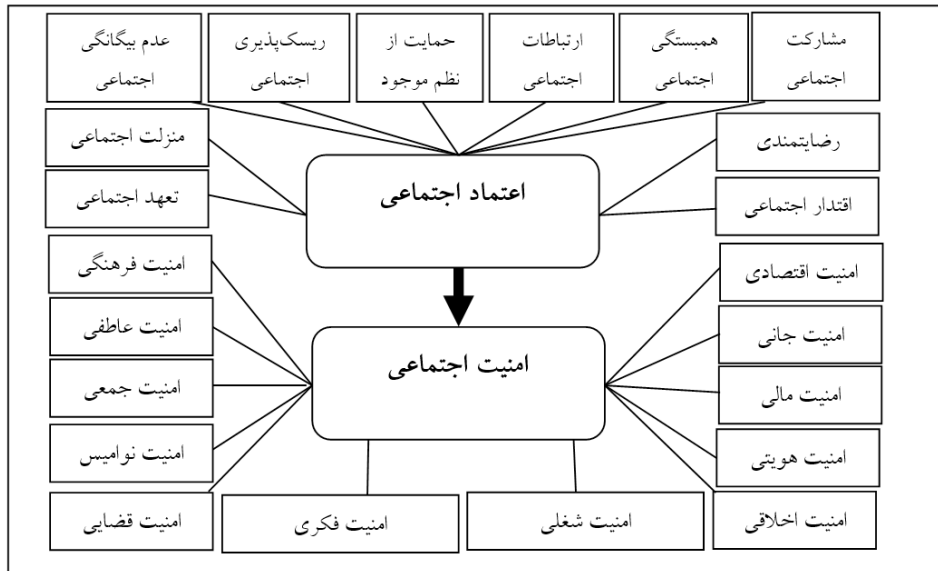
به عبارتی هر چه قدر میزان اعتماد و سرمایه اجتماعی در مناطق روستایی سیر فزونی به خود گیرد به همان میزان امنیت اجتماعی از ابعاد گوناگون شامل امنیت نوامیس، امنیت احساسی، امنیت فکری، امنیت مالی، امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت اخلاقی و... تقویت می شود.

جدول (۱): معرفی متغیرهای تحقیق در خصوص بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و امنیت

اجتماعی

ردیف	نتیجه تحقیق	مآخذ
۱	رفاه اقتصادی و اقدام مداخله ای دولت، سرمایه اجتماعی و ظرفیت های شناختی، عدالت اجتماعی و پایداری به ارزش ها و آرامش روحی و روانی از دیدگاه روستاییان	حیدری ساریان (۱۳۹۴)
۲	تاثیر سرمایه اجتماعی بیش تر بر تقویت امنیت اجتماعی	نادری و همکاران (۱۳۸۹)
۳	اثرات انسجام اجتماعی، اعتماد و کنترل غیر رسمی و تفسیر ارزش ها، هنجارها و اخلاقیات مردم در شکل دادن تصور مخاطره ای	جکسون (۲۰۱۳)
۴	وجود ارتباط معنادار بین مشارکت اجتماعی، همبستگی اجتماعی، منزلت اجتماعی و تعهد اجتماعی با بهبود امنیت اجتماعی	دوتا (۲۰۱۶)
۵	وجود رابطه دو سویه بین مشارکت اجتماعی و امنیت عاطفی و فکری در بین روستاییان	یانگ و همکاران (۲۰۱۶)
۶	اثرات ارتباطات اجتماعی و تعهد اجتماعی بر کاهش تعارضات در مناطق روستایی	اما و سیلتو (۲۰۱۶)
۷	منجر شدن اعتماد اجتماعی به بهبود امنیت اجتماعی	اوربای (۲۰۱۵)
۸	وجود رابطه معنادار بین اعتماد اجتماعی و بهبود امنیت اجتماعی در جوامع روستایی	رائو و همکاران (۲۰۱۵)

مآخذ: یافته های تحقیق، ۱۳۹۶.

شکل (۱): چارچوب نظری پژوهشی؛ منبع: یافته‌های تحقیق (۱۳۹۶).

روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ هدف توسعه‌ای، و از لحاظ ماهیت، پیمایشی و نیز از نوع همبستگی است. در این تحقیق روش گردآوری داده‌ها برای پاسخ‌گویی به سئوالات تحقیق، به صورت پیمایشی (داده‌های اولیه) و ابزار مورد استفاده در روش پیمایشی پرسش‌نامه و مصاحبه بوده است. به منظور بررسی ارتباط بین متغیرهای پژوهش از دو نوع پرسش‌نامه اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی استفاده گردید. ابزار جمع‌آوری داده پرسش‌نامه بوده است. پرسش‌نامه اعتماد اجتماعی شامل ۵۶ پرسش است که به سنجش مولفه‌های اقتدار اجتماعی، منزلت اجتماعی، تعهد اجتماعی، بیگانگی اجتماعی، ارتباطات اجتماعی، ریسک‌پذیری اجتماعی، رضایتمندی، حمایت از نظم موجود، میل به همبستگی اجتماعی و میل به مشارکت اجتماعی می‌پردازد. مضاف بر این، برای سنجش امنیت اجتماعی محقق با توجه به سئوالات تحقیق به تهیه و تنظیم پرسش‌نامه با توجه به اهداف تحقیق مبادرت ورزید. روایی صوری پرسش‌نامه توسط پانل متخصصان مورد تایید قرار گرفت. مطالعه راهنما در منطقه مشابه جامعه آماری با تعداد ۳۰ پرسش‌نامه صورت گرفت و با داده‌های کسب شده و استفاده از فرمول ویژه کرونباخ آلفا در نرم افزار SPSS، پایایی بخش‌های

مختلف پرسش نامه تحقیق ۰/۸۰/ الی ۰/۸۳/ به دست آمد. متغیرهای مستقل این تحقیق شامل مولفه های اعتماد اجتماعی (رضایتمندی، مشارکت اجتماعی، اقتدار اجتماعی، همبستگی اجتماعی، ارتباطات اجتماعی، منزلت اجتماعی، حمایت از نظم موجود، ریسک پذیری اجتماعی، تعهد اجتماعی و عدم بیگانگی اجتماعی) و متغیر وابسته شامل شاخص های امنیت اجتماعی (امنیت جانی، امنیت مالی، امنیت اقتصادی، امنیت شغلی، امنیت اخلاقی، امنیت هویتی، امنیت نوامیس، امنیت فرهنگی، امنیت جمعی، امنیت اقتصادی، امنیت فکری و امنیت قضایی) مناطق روستایی می باشد در این نوشتار، متغیر وابسته در ۵۷ گویه به شیوه خودسنجی با طیف پنج گزینه ای لیکرت (هیچ = ۰، کم = ۱، متوسط = ۲، زیاد = ۳، و خیلی زیاد = ۴) اندازه گیری شد. در تبیین رابطه اعتماد اجتماعی با احساس امنیت اجتماعی، فضای مفهومی تعیین کننده به شرحی که در ادامه می آید تعریف و از طریق گویه های مناسب عملیاتی شده اند.

مشارکت اجتماعی، مشارکت کم و پیش آشکار جوامع روستایی در حیات اقتصادی، گذران اوقات فراغت، فرهنگ، تقبل مسئولیت های سیاسی و مدنی و غیره در مناطق روستایی می باشد مولفه مشارکت اجتماعی با شاخص های مهارت برقراری روابط انسانی، کمک به افراد روستایی در ساخت مسکن، استقبال از مشارکت در فرآیند بازسازی زیرساخت ها، تمایل به مشارکت در دوره های آموزشی، میزان مشارکت در طرح های عمرانی، میزان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا، تمایل به عضویت در پایگاه بسیج، تمایل به عضویت در تعاونی های تولید و تمایل به همکاری با دهیار روستا تعریف و سنجش شده است.

انسجام اجتماعی نوعی ترتیبات اجتماعی است که تضمین می کند جوامع روستایی در سطوح مختلف، به اشتراک ذهنی (مدل های ذهنی مشترک)، برسند، قابلیت همکاری با یکدیگر داشته باشند و به قوانین موجود احترام بگذارند مولفه انسجام اجتماعی با شاخص های همدلی و یکرنگی با اهالی روستا، کنار گذاشتن بگو و مگوهای جزئی در روستا، میزان مراجعه به ریش سفیدان به هنگام بروز مشکل، اختلاف درآمد با سایر اهالی روستا، میزان صمیمت اهالی، حل اختلافات روستا به صورت کدخدامنشانه، اختلاف عقاید در بین اهالی، تمایل به حضور در مکان های عمومی و میزان اعتماد به دیگر اهالی روستا تعریف و سنجش شده است.

رضایتمندی احساسی است که در نتیجه تعامل فرد روستایی نسبت به جوانب شغلی آنان و سایر امورات روزمره که با آنان در تعامل است به وجود می آید اگر احساس مطبوع باشد رضایتمندی فرد روستایی بالا می رود و در غیر این صورت رضایتمندی فرد روستایی پایین می آید. مولفه رضایتمندی با شاخص های داشتن سلامت روحی و روانی، الگوی مصرف خانوار، وضعیت مسکن، بازاربایی و بازاررسانی به موقع محصولات، سهولت دسترسی به منابع اعتباری، درآمد کافی، میزان استفاده از منابع اطلاعاتی، میزان بهره وری، توجه بهداشت عمومی و آموزش روستاییان، وجود تامین های اجتماعی، رضایت از دهیاری، رضایت از مراکز خدمات بهداشتی، رضایت از پوشش بیمه کشاورزی، رضایت از بیمه تامین اجتماعی و رضایت از دسترسی به خدمات عمومی نهادهای دولتی تعریف و سنجش شده است.

ارتباطات اجتماعی؛ ارتباط بین دو نفر و بیش تر یا بین چند گروه را در مناطق روستایی بیان می کند. این روابط می تواند صورت همکاری، تفاهم و دوستی داشته باشد و می تواند به صورت تضاد و تنش و کشمکش و گاه بی تفاوتی و همزیستی باشد. به بیان دیگر، روابط اجتماعی ارتباط و وابستگی متقابل جوامع روستایی و جهت گیری رفتاری آنهاست که می تواند در جهت دوستی یا دشمنی باشد. ارتباطات اجتماعی با شاخص های رفت و آمد با مردم روستا، علاقه به مسافرت های دسته جمعی، میزان حضور در مسجد، ارتباط با دیگر اهالی روستا، میزان ارتباط با شورا و دهیاری، ارتباط با نهادهای دولتی، میزان ارتباط با بسیج، میزان ارتباط و یا عضویت در تعاونی و ارتباط با مراکز حمایتی تعریف و سنجش شده است.

نظم، گردن آمدن اجزای متفاوت با کیفیت و کمیت ویژه ای در یک مجموعه روستایی است، به طوری که همکاری و هماهنگی آنها در مناطق روستایی، هدف معینی را تامین کند مولفه نظم با شاخص های پایبندی به نظام اصلی خانوادگی و استمرار زندگی خانوادگی، رفتار شهروندی توأم با آرامش و احترام، احترام به قانون، وقت شناسی، اهمیت و نظافت شخصی و محیط، رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی، کنش صحیح اجتماعی و سلامت عمومی تعریف و سنجش شده است.

منزلت اجتماعی به پایگاهی اجتماعی اطلاق می شود که فرد روستایی در میان یک گروه روستایی دارد و یا به مرتبه اجتماعی یک گروه روستایی در مقایسه با گروه های دیگر روستایی، گفته می شود. مولفه منزلت اجتماعی با شاخص های

داشتن وسیله نقلیه، طلا و جواهرات، میزان اعتبارات بانکی، میزان محصولات تولیدی کشاورزی، وضعیت تفریح و تفرج، وضعیت منزل مسکونی، وضعیت استفاده از کالاهای مصرفی با دوام تعریف و سنجش شده است.

بیگانگی به مفهوم احساس انفصال، جدایی و عدم پیوند ذهنی و عینی میان فرد روستایی و جامعه (نهادهای، ساختارها، خانواده، فرهنگ، مذهب و نظایر آن) است. مولفه بیگانگی با شاخص های ناتوانی در انجام دادن کار، رعایت قانون به خاطر مجازات، عدم مشارکت در طرح های توسعه کشاورزی و روستایی، عدم رفت و آمد با خویشاوندان و ترجیح دادن تنهایی، دوری از دوستان، بدبین بودن به آینده، نامشخص بودن آینده شغلی، بیزار بودن از خود، احساس عقب بودن از دیگران، خود را قبول نداشتن، بیزار بودن از ارزش های جامعه و بیزاری از محیط و هنجارهای آن تعریف و سنجش شده است.

تعهد، احساس مسئولیتی است که روستاییان نسبت به نقش خود در روابط اجتماعی با دیگران دارند مولفه تعهد با شاخص های میزان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا، انجام فعالیت های عام المنفعه، همکاری با دهیار، شرکت در طرح های و پروژه های توسعه روستایی، کمک به روستاییان در ساخت مسکن، شرکت در تظاهرات و راهپیمایی ها تعریف و سنجش شده است.

اقتدار «قدرت نهادی شده با حق مشروع روستاییان برای تاثیرگذاری یا هدایت رفتار دیگران بوده و بر سه اصل مشروعیت، رضایت و پشتیبانی همگان در قالبی قانونی مبتنی است» مولفه اقتدار با شاخص های میزان فرمانبری افراد از خود، وضعیت پایگاه اقتصادی، میزان تحصیلات، وضعیت مشارکت در امور روستا، میزان حمایت مادی و معنوی از دیگران، میزان حل و فصل دعاوی و درگیری ها، وضعیت پایگاه اجتماعی، میزان تاثیرگذاری در انتخابات شوراهای اسلامی روستا، میزان نشست و برخاست با مسئولین دولتی تعریف و سنجش شده است.

ریسک در تعریف عام، احتمالی است که یک کنش یا کنش ورزی (یا بی کنشی) مشخص منجر به زیان یا برون دادها و پیامدهای ناخوشایند و ناخواسته گردد مولفه ریسک با شاخص های تحمل شکست و اراده برای شروع دوباره، میزان تجربه فردی، توانایی به حداقل رساندن مخاطرات، داشتن شجاعت، استقبال از ورود روش های نوین کشاورزی به مناطق روستایی تعریف و سنجش شده است.

جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش، شامل کل روستاییان (بالای ۱۵ سال) ساکن در مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر می باشد (N=۹۰۳۵۹)، که از این میان تعداد ۳۸۴ نفر با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. روش نمونه گیری در این پژوهش، نمونه گیری تصادفی طبقه ای بوده است بدین ترتیب، اصل شانس برابر برای انتخاب افراد جامعه جهت عضویت در نمونه رعایت شد. از آنجایی که نوع روستا از لحاظ اوضاع طبیعی در منطقه در سه دسته کلی روستاهای جلگه ای، روستاهای کوهستانی، روستاهای جلگه ای - کوهستانی قرار گرفته بودند. بر این مناسبت بررسی ها مشخص شد در سطح شهرستان مشگین شهر مجموعاً ۸۱ روستای جلگه ای، ۱۴۴ روستای کوهستانی و ۱۰۴ روستای جلگه ای - کوهستانی وجود دارد بر اساس شاخص وضعیت ارتفاعی تعداد ۹ روستا از نوع کوهستانی (۴۵٪) تعداد ۵ روستا از نوع جلگه ای (۲۵٪) و تعداد ۶ روستا از نوع جلگه ای - کوهستانی (۳۰٪) به شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شدند. در این پژوهش اطلاعات به دست آمده با استفاده از شیوه های آمار توصیفی و آمار استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. برای تبیین رابطه بین هر یک از مولفه های اعتماد اجتماعی (بیگانگی اجتماعی، ریسک پذیری اجتماعی و...) و امنیت اجتماعی از ضرایب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون چندمتغیره استفاده شد و همه عملیات آماری با استفاده از نرم افزار SPSS انجام گرفت و در خاتمه در این تحقیق فرضیه های زیر مورد آزمون قرار گرفته است:

- بین اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین اقتدار اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین منزلت اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- تعهد اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین عدم بیگانگی اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین ریسک پذیری اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین رضایتمندی اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین حمایت از نظم موجود و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین همبستگی اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.
- بین مشارکت اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

■ بین ارتباطات اجتماعی و امنیت اجتماعی رابطه وجود دارد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

الف) یافته‌های توصیفی

ویژگی‌های فردی نمونه آماری مورد مطالعه

همان طوری که جدول (۲) نشان می‌دهد بیشترین تعداد نمونه در گروه سنی ۲۱ الی ۳۰ قرار سال قرار دارند. بررسی وضعیت تاهل نیز نشان داد ۴۵/۵۷ درصد (۱۷۵ نفر) متاهل و ۵۴/۴۲ درصد (۲۰۹ نفر) در تحقیق حاضر مجرد هستند. بررسی تعداد اعضای خانوار نیز مشخص کرد تعداد اعضای خانوار در محدوده ۴ الی ۶ نفر با ۳۴/۱۱ درصد در بالاترین رده و بالای ۱۰ نفر با ۱۴/۳۲ درصد در پایین‌ترین رده قرار دارند.

جدول (۲): مشخصات فردی نمونه مورد مطالعه

گروه سنی	فراوانی	درصد	درصد جمعی
۲۰ سال و کمتر	۸۷	۲۲/۶۵	٪۲۳
۲۱ - ۳۰	۱۲۵	۳۲/۵۵	۵۵/۵۵
۳۱ - ۴۰	۹۶	٪۲۵	۸۰/۵۵
۴۱ سال و بالاتر	۷۶	۱۹/۷۹	٪۱۰۰
جمع	۳۸۴	٪۱۰۰	-
وضعیت تاهل			
مجرد	۲۰۹	۵۴/۴۲	۵۴/۴۲
متاهل	۱۷۵	۴۵/۵۷	٪۱۰۰
جمع	۳۸۴	٪۱۰۰	-

تعداد اعضای خانوار			
۲۶/۵۶	۲۶/۵۶	۱۰۲	۰-۳
۶۰/۶۷	۳۴/۱۱	۱۳۱	۴-۶
۸۵/۶۷	٪۲۵	۹۶	۷-۹
٪۱۰۰	۱۴/۳۲	۵۵	بالای ۱۰
-	٪۱۰۰	۳۸۴	جمع

مآخذ: یافته‌های تحقیق

همان طوری که جدول (۳) نشان می‌دهد که از میان ۳۸۴ نفر نمونه آماری مورد مطالعه، ۱۰۵ نفر (۲۷/۳۴ درصد) بی‌سواد هستند، ۲۱/۸۷ درصد با آموزش نهضت سواد آموزی، توانایی خواندن و نوشتن دارند. ۶۸ نفر (۱۷/۷) درصد در مقطع ابتدایی تحصیل کرده‌اند و ۴۷ نفر (۱۲/۲۶ درصد) در مقطع راهنمایی و ۴۲ نفر (۱۰/۹۳ درصد) در مقطع متوسطه تحصیل کرده‌اند. ۳۸ نفر (۹/۸۹ درصد) نیز مدرک دیپلم و بالاتر دارند. با توجه به این اطلاعات، می‌توان گفت ۶۶/۹۱ درصد از نمونه آماری مورد مطالعه، تحصیلات قابل توجهی ندارند بی‌سواد و کم‌سواد هستند.

جدول (۳): میزان تحصیلات نمونه فردی مورد مطالعه

سطح تحصیلات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
بی‌سواد	۱۰۵	۲۷/۳۴	۲۷/۳۴
خواندن و نوشتن	۸۴	۲۱/۸۷	۴۹/۲۱
ابتدایی	۶۸	۱۷/۷	۶۶/۹۱
راهنمایی	۴۷	۱۲/۲۶	۷۹/۱۷
متوسطه	۴۲	۱۰/۹۳	۹۰/۱
دیپلم و بالاتر	۳۸	۹/۸۹	٪۱۰۰
جمع کل	۳۸۴	٪۱۰۰	-

مآخذ: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

نتایج حاصل از یافته‌های توصیفی تحقیق در جدول (۴) نشان می‌دهد وضعیت رضایتمندی ۵۷/۶۴ درصد پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۶/۱۵ درصد در سطح خیلی کم و کم برآورد گردید. در مورد مشارکت اجتماعی وضعیت ۶۷/۱۸ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۱/۷۴ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد اقتدار اجتماعی بیش‌ترین فراوانی با (۳۲/۶۳ درصد) در سطح خیلی زیاد و کم‌ترین فراوانی با (۱۲/۸ درصد) در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر همبستگی اجتماعی وضعیت ۴۵/۶۷ درصد از پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۳۸/۱ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد وضعیت ارتباطات اجتماعی ۳۹/۵۵ درصد از پاسخ‌گویان با میانگین ۳/۵۶ و انحراف معیار ۱/۹۹ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۴۲/۹۱ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۷/۵۴ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد وضعیت منزلت اجتماعی ۳۸/۵۲ درصد از پاسخ‌گویان با میانگین ۳/۴۹ و انحراف معیار ۲/۲۲ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۰/۷۴ درصد در سطح کم و خیلی کم و ۱۰/۷۴ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر حمایت از نظم موجود ۲۳/۹۸ درصد از پاسخ‌گویان با میانگین ۳/۲۴ و انحراف معیار ۲/۴۵ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۶/۸۵ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۹/۱۷ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر ریسک‌پذیری اجتماعی ۱۸/۶۹ درصد از پاسخ‌گویان با میانگین ۳/۲۱ و انحراف معیار ۱/۱۹ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۶۲/۹۱ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۸/۳۹ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر تعهد اجتماعی بیش‌ترین فراوانی با ۳۵/۱۷ درصد در سطح خیلی کم و کم‌ترین فراوانی با ۸/۱۸ درصد در سطح خیلی کم برآورد شدند. در مورد متغیر عدم بیگانگی اجتماعی بیش‌ترین فراوانی با ۳۷/۴ درصد در سطح خیلی کم و کم‌ترین فراوانی با ۷/۴۱ درصد در سطح خیلی زیاد برآورد شدند.

جدول (۴): درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای مستقل

ردیف	متغیر	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	انحراف معیار	دامنه امتیاز
۱	رضایتمندی	۱۲/۳۶	۱۳/۷۹	۱۶/۲۱	۱۸/۲۳	۳۹/۴۱	۴/۱۲	۱/۶۵	۰-۱۸
۲	مشارکت اجتماعی	۱۲/۸۴	۸/۹	۱۱/۰۸	۲۹/۴۳	۳۷/۷۵	۴/۰۸	۲/۳۳	۰-۱۶
۳	اقتدار اجتماعی	۱۵/۸۳	۱۲/۸	۱۴/۴۱	۲۴/۳۳	۳۲/۶۳	۳/۸۷	۱/۸۷	۰-۲۵
۴	همبستگی اجتماعی	۱۹/۷۹	۱۸/۳۱	۱۶/۲۳	۱۷/۱۱	۲۸/۵۶	۳/۶۷	۲/۶۵	۰-۲۶
۵	ارتباطات اجتماعی	۲۲/۴۹	۲۰/۴۲	۱۷/۵۴	۱۴/۲۲	۲۵/۳۳	۳/۵۶	۱/۹۹	۰-۱۹
۶	منزلت اجتماعی	۲۶/۹۱	۲۳/۸۳	۱۰/۷۴	۱۶/۶۵	۲۱/۸۷	۳/۴۹	۲/۲۲	۰-۲۷
۷	حمایت از نظم موجود	۲۹/۴۲	۲۷/۴۳	۱۹/۱۷	۷/۱۷	۱۶/۸۱	۳/۲۴	۲/۴۵	۰-۲۱
۸	ریسک پذیری اجتماعی	۳۳/۶۵	۲۹/۳۶	۱۸/۳۹	۵/۹۷	۱۲/۷۳	۳/۲۱	۱/۱۹	۰-۳۰
۹	تعهد اجتماعی	۳۵/۱۷	۲۴/۳۶	۲۱	۱۱/۲۹	۸/۱۸	۳/۱۹	۲/۶۷	۰-۲۹
۱۰	عدم بیگانگی اجتماعی	۳۷/۴	۲۷/۳۶	۱۸/۵۱	۹/۳۲	۷/۴۱	۳/۱۲	۱/۸۳	۰-۲۸

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

نتایج حاصل از یافته‌های توصیفی تحقیق در جدول (۵) نشان می‌دهد وضعیت امنیت نوامیس ۵۳/۹۲ درصد پاسخ‌گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۵/۱۷ درصد در سطح خیلی کم و کم برآورد گردید. در مورد امنیت اقتصادی وضعیت

۲۴/۸۳ درصد از پاسخ گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۹ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد امنیت فکری بیشترین فراوانی با (۲۴/۹۷ درصد) در سطح خیلی زیاد و کمترین فراوانی با (۲۲/۳۹ درصد) در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت جمعی وضعیت ۲۲/۲۱ درصد از پاسخ گویان در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۵۸/۴۸ درصد در سطح کم و خیلی کم برآورد گردید. در مورد وضعیت امنیت مالی ۵۷/۱۷ درصد از پاسخ گویان با میانگین ۶/۲۲ و انحراف معیار ۱/۷۷ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۴/۸۸ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۷/۹۵ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد وضعیت امنیت جانی ۶۶/۹۶ درصد از پاسخ گویان با میانگین ۴/۰۹ و انحراف معیار ۳/۲۲ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۱۵/۰۳ درصد در سطح کم و خیلی کم و ۱۸/۰۱ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت شغلی ۶۳/۵۶ درصد از پاسخ گویان با میانگین ۳/۹۹ و انحراف معیار ۲/۹۸ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۱/۷۹ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۴/۶۵ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت اخلاقی ۵۴/۶۵ درصد از پاسخ گویان با میانگین ۴/۸۹ و انحراف معیار ۲/۷۷ در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۲۷/۱۹ درصد در سطح خیلی کم و کم و ۱۸/۱۶ درصد در سطح متوسط ارزیابی شدند. در مورد متغیر امنیت فرهنگی بیشترین فراوانی با ۳۲/۸۳ درصد در سطح خیلی کم و کمترین فراوانی با ۶/۴۱ درصد در سطح خیلی زیاد برآورد شدند. در مورد متغیر امنیت هویتی بیشترین فراوانی با ۳۵/۷۲ درصد در سطح خیلی کم و کمترین فراوانی با ۷/۷ درصد در سطح خیلی زیاد برآورد شدند. در مورد متغیر امنیت قضایی بیشترین فراوانی با ۳۱/۹۶ درصد در سطح زیاد و کمترین فراوانی با ۸/۰۶ درصد در سطح کم برآورد شدند.

جدول (۵): درصد فراوانی، میانگین و انحراف معیار متغیرهای وابسته

ردیف	متغیر	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	انحراف معیار	دامنه امتیاز
۱	امنیت نوامیس	۱۰/۳۵	۱۴/۸۲	۲۰/۹۱	۲۶/۵۶	۲۷/۳۶	۹/۱۹	۲/۵۶	۰-۲۰
۲	امنیت اقتصادی	۸/۹۶	۱۵/۸۷	۱۶/۱۷	۲۸/۱۷	۳۰/۸۳	۸/۶۱	۳/۴۲	۰-۱۸
۳	امنیت فکری	۱۲/۶۷	۱۹/۳۱	۲۲/۳۹	۲۰/۶۶	۲۴/۹۷	۵/۴۱	۱/۵۵	۰-۲۴
۴	امنیت جمعی	۳۳/۴	۲۵/۰۵	۱۹/۳۱	۱۳/۷۲	۸/۴۹	۲/۵۱	۲/۶۱	۰-۲۷
۵	امنیت مالی	۱۴/۵۲	۱۰/۳۶	۱۷/۹۵	۲۶/۸۱	۳۰/۳۶	۶/۲۲	۱/۷۷	۰-۲۹
۶	امنیت جانی	۵/۴۱	۹/۶۲	۱۸/۰۱	۳۱/۱۴	۳۵/۸۲	۴/۰۹	۳/۲۲	۰-۲۶
۷	امنیت شغلی	۹/۱۵	۱۲/۶۴	۱۴/۶۵	۲۹/۹۲	۳۳/۶۴	۳/۹۹	۲/۹۸	۰-۳۲
۸	امنیت اخلاقی	۱۱/۴۷	۱۵/۷۲	۱۸/۱۶	۲۷/۶۹	۲۶/۹۶	۴/۸۹	۲/۷۷	۰-۳۱
۹	امنیت فرهنگی	۳۲/۸۳	۲۹/۴۱	۲۰/۴۲	۱۰/۹۳	۶/۴۱	۱/۶۵	۲/۹۱	۰-۳۰
۱۰	امنیت هویتی	۳۵/۷۲	۲۸/۵۶	۱۷/۲۸	۱۰/۷۴	۷/۷	۲/۱۷	۲/۰۹	۰-۱۹
۱۱	امنیت قضایی	۱۰/۲۴	۸/۰۶	۲۱/۲۶	۳۱/۹۶	۲۸/۴۸	۳/۷۷	۱/۰۷	۰-۱۷

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

ب) نتایج استنباطی

با توجه به اطلاعات مندرج در جدول (۶)، نتایج ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که رابطه بین متغیرهای رضایتمندی، ارتباطات اجتماعی، منزلت اجتماعی، حمایت از نظم موجود و مشارکت اجتماعی در سطح ۱ درصد خطا مثبت شده است و رابطه بین متغیر ریسک‌پذیری اجتماعی، میل به همبستگی اجتماعی و اقتدار اجتماعی با متغیر وابسته امنیت اجتماعی در سطح ۵ درصد خطا مثبت شده است.

و ضمن این که بین متغیرهای تعهد اجتماعی و عدم بیگانگی اجتماعی با متغیر امنیت اجتماعی رابطه معنی داری مشاهده نشده است. این یافته با مطالعات عنایت و همکاران (۱۳۹۴) و پوپوا (۲۰۱۶) هم خوان است.

جدول (۶): نتایج ضریب همبستگی جهت تعیین رابطه بین دو متغیر

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مقدار (r)	مقدار (p)
اعتماد اجتماعی	اقتدار اجتماعی	۰/۱۹۸	۰/۰۲۴
	منزلت اجتماعی	۰/۳۹۸	۰/۰۰۰
	تعهد اجتماعی	۰/۹۸	۰/۱۲۵
	عدم بیگانگی اجتماعی	۰/۰۶۳	۰/۵۳۲
	ریسک پذیری اجتماعی	۰/۱۸۵	۰/۰۳۵
	رضایتمندی	۰/۶۵۸	۰/۰۰۰
	حمایت از نظم موجود	۰/۷۳۲	۰/۰۰۰
	همبستگی اجتماعی	۰/۲۱۱	۰/۰۴۱
	مشارکت اجتماعی	۰/۴۶۸	۰/۰۰۰
	ارتباطات اجتماعی	۰/۷۶۵	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

نتایج رگرسیون چند متغیره

در این روش بر اساس بتای استاندارد به دست آمده متغیرهای منزلت اجتماعی، رضایتمندی، ارتباطات اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اقتدار اجتماعی و همبستگی اجتماعی به ترتیب به عنوان متغیرهایی بودند که بیشترین سهم را در میزان تغییرات متغیر وابسته داشتند. این متغیرها در مدل نهایی باقی مانده و بقیه متغیرها از معادله حذف شدند. نتایج نشان می‌دهد این متغیرهای پیش‌بین ۵۸ درصد ($R^2 = ۰/۵۸$) از میزان واریانس متغیر وابسته (امنیت اجتماعی) را پیش‌بینی می‌کنند. ضریب تعیین

بیانگر این است که متغیرهای دیگری نیز در میزان بهبود امنیت اجتماعی روستاییان تاثیرگذار بوده‌اند که در مطالعه حاضر بررسی نشده است. نتایج تحلیل واریانس یک طرفه نیز معنی دار بودن رگرسیون و رابطه خطی بین متغیرها را در گام نهایی نشان می‌دهد. جدول (۷) و (۸) اطلاعات مربوط به این تجزیه و تحلیل را نشان می‌دهند. این یافته با مطالعات حیدری ساربان (۱۳۹۴) و دوتا (۲۰۱۶) هم‌خوانی دارد. به منظور برآورد معادله تخمین، با توجه به اطلاعات به دست آمده و معنی دار بودن مدل نهایی رگرسیون چند متغیره در این پژوهش، با معادله زیر می‌توان میزان اعتماد اجتماعی را با بهبود امنیت اجتماعی در منطقه مورد مطالعه تخمین زد:

$$y = 3.075 + 0.079(X1) + 0.077(X2) + 0.956(X3) + -0.022(X4) + -0.413(X5) + -0.040(X6)$$

جدول (۷): ضرایب رگرسیون چند مرحله‌ای برای تبیین رابطه اعتماد اجتماعی و امنیت اجتماعی

گام	نام متغیر	ضریب رگرسیون	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	مقدار (F)	مقدار (p)
۱	منزلت اجتماعی	۰/۵۴۴	۰/۲۹۶	۰/۲۹۳	۸۳/۲۷	۰/۰۰۰
۲	رضایتمندی	۰/۶۸۸	۰/۴۷۳	۰/۴۶۷	۸۸/۳۵	۰/۰۰۰
۳	ارتباطات اجتماعی	۰/۷۲۷	۰/۵۲۸	۰/۵۲۱	۷۳/۱۵	۰/۰۰۰
۴	مشارکت اجتماعی	۰/۷۴۶	۰/۵۵۶	۰/۵۴۷	۶۱/۰۹	۰/۰۰۰
۵	اقتدار اجتماعی	۰/۷۵۶	۰/۵۷۲	۰/۵۶۱	۵۱/۷۹	۰/۰۰۰
۶	همبستگی اجتماعی	۰/۷۶۳	۰/۵۸۳	۰/۵۷۰	۴۴/۹۴	۰/۰۰۰

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

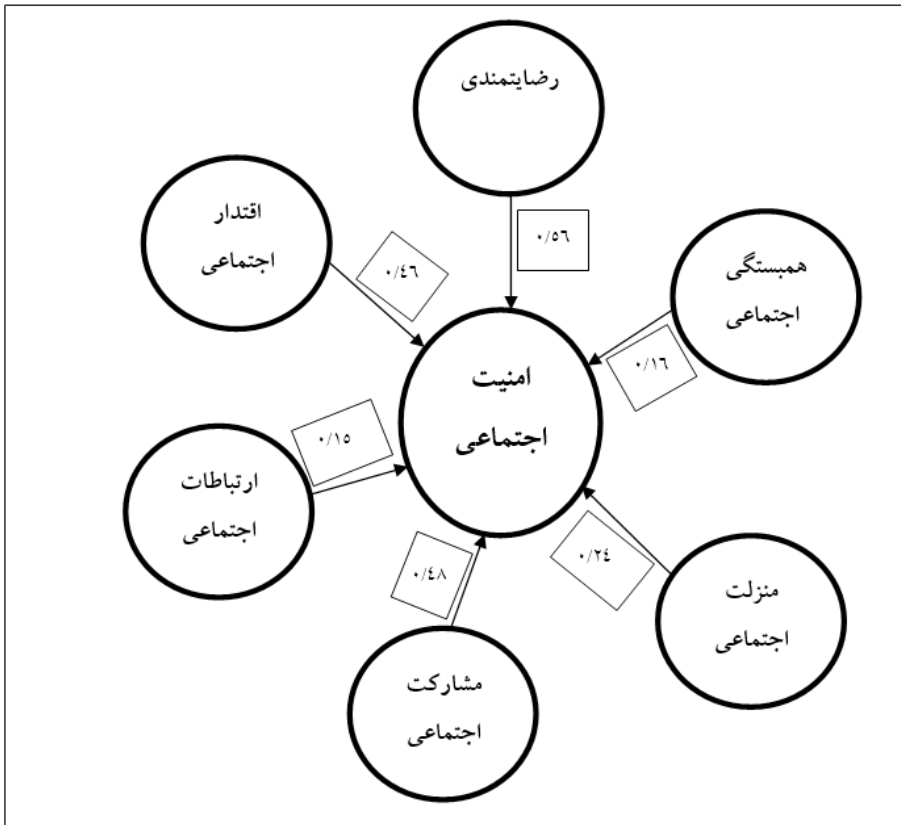
جدول (۸): ضرایب متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون نهایی برای تبیین رابطه اعتماد

اجتماعی و امنیت اجتماعی

مقدار (p)	محاسبه t شده	ضرایب استاندارد شده	ضرایب استاندارد نشده		متغیرهای پیش بین
			خطای معیار	ضریب ورود	
۰/۰۰۰	۵/۹۸	-----	۰/۵۱۴	۳/۰۷۵	عدد ثابت (عرض از مبدا)
۰/۰۰۰	۹/۳۰	۰/۴۶۷	۰/۰۰۸	۰/۰۷۹	اقتدار اجتماعی (X۱)
۰/۰۰۰	۹/۹۶	۰/۴۸۲	۰/۰۱۳	۰/۰۷۷	مشارکت اجتماعی (X۲)
۰/۰۰۰	۶/۴۶	۰/۵۶۶	۰/۱۴۸	۰/۹۵	رضایتمندی (X۳)
۰/۰۶۵	-۱/۸۵	۰/۱۶۹	۰/۰۱۲	-۰/۰۲	همبستگی اجتماعی (X۴)
۰/۰۰۲	-۳/۱۷	۰/۲۴۲	۰/۱۳۰	-۰/۴۱	منزلت اجتماعی (X۵)
۰/۰۲۴	-۲/۲۷	۰/۱۵۲	۰/۰۱۸	-۰/۰۴	ارتباطات اجتماعی (X۶)

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

در نهایت اطلاعات مندرج در شکل (۲)، نشان می‌دهد بر اساس نتایج حاصل از ضریب بتا، سهم و نقش متغیر «رضایتمندی» در تبیین متغیر وابسته «امنیت اجتماعی» بیش‌تر از سایر متغیرها است و متغیرهای مشارکت اجتماعی، اقتدار اجتماعی، همبستگی اجتماعی، ارتباطات اجتماعی و منزلت اجتماعی به ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند.

شکل (۲): اهمیت نسبی متغیرهای مستقل در تبیین بهبود امنیت اجتماعی

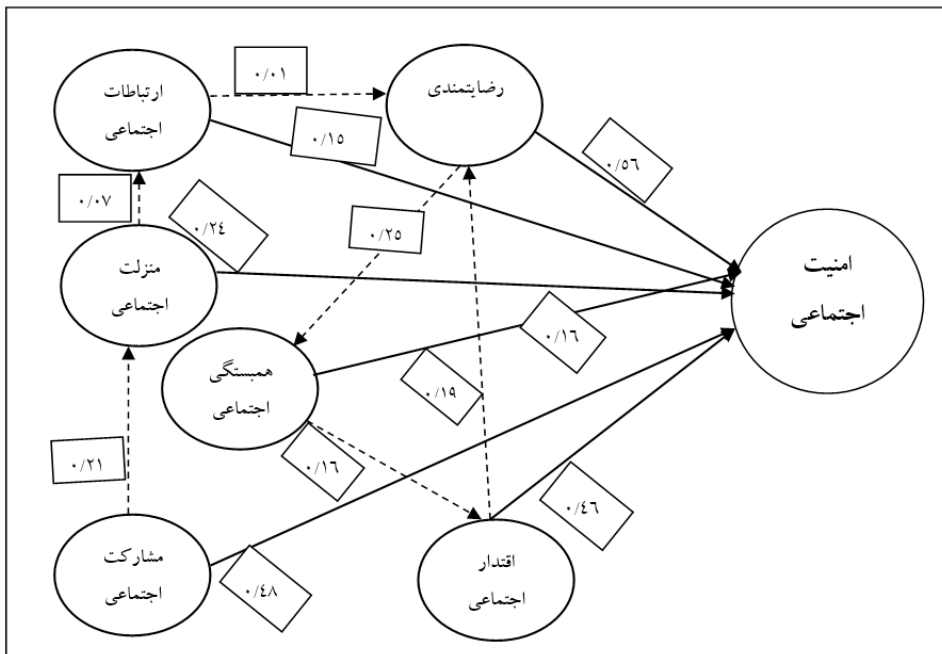
مطابق جدول (۹)، بررسی اثرات مستقیم، غیر مستقیم و کلی اعتماد اجتماعی بر امنیت اجتماعی در سطح روستاهای نمونه نشان می‌دهد که بیشترین اثر کلی مربوط به بعد رضایتمندی (۰/۸۱) می‌باشد و بعد منزلت اجتماعی (۰/۱۶) دارای کمترین اثر کلی را در زمینه امنیت اجتماعی در محدود مورد مطالعه داشته است. تاثیرات کلی به دست آمده حاکی از آن است که اعتماد اجتماعی در ابعاد (رضایتمندی، همبستگی اجتماعی، منزلت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، ارتباطات اجتماعی و اقتدار اجتماعی) در روستاهای نمونه موثر بوده است. ولی میزان بعد رضایتمندی بیش‌تر از سایر ابعاد می‌باشد. به طوری که همبستگی اجتماعی، منزلت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، ارتباطات اجتماعی و اقتدار اجتماعی باعث افزایش امنیت در منطقه مورد مطالعه شده است.

جدول (۹): سنجش میزان اثرات مستقیم و غیر مستقیم و کلی متغیرها بر امنیت اجتماعی

اولویت بندی	اثر کلی	اثر غیر مستقیم	اثر مستقیم	مولفه
۱	۰/۸۱	۰/۲۵	۰/۵۶	رضایتمندی
۴	۰/۳۱	۰/۰۷	۰/۲۴	همبستگی اجتماعی
۶	۰/۱۶	۰/۰۱	۰/۱۵	منزلت اجتماعی
۲	۰/۶۹	۰/۲۱	۰/۴۸	مشارکت اجتماعی
۵	۰/۲۷	۰/۱۱	۰/۱۶	ارتباطات اجتماعی
۳	۰/۶۵	۰/۱۹	۰/۴۶	اقتدار اجتماعی

منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۳۹۶.

شکل (۳): مدل تحلیل مسیر متغیرهای تاثیر اعتماد اجتماعی بر امنیت اجتماعی

در خصوص پیوند بین اعتماد اجتماعی با امنیت اجتماعی با استناد به نتایج تحقیق باید گفت که مطالعات متعدد نشان می‌دهد منزلت اجتماعی با تقویت

امنیت اجتماعی در رابطه است به این معنی که، هر چه منزلت اجتماعی در مناطق روستایی بالاتر باشد، امنیت اجتماعی بیش تر تقویت می گردد و بالعکس. در باب نظریه منزلت اجتماعی ترنر (۲۰۱۲)، معتقدند که هر چه در یک گروه مثلا جوامع روستایی افراد از منزلت اجتماعی بالاتری برخوردار باشند، میزان ابراز احساسات منفی در پی نارضایتی و عدم موافقت با رویدادهای درون گروه کاهش می یابد و این احساس نارضایتی را کمتر ابراز می نماید؛ گاه به منظور حفظ همبستگی گروهی و گاه برای حفظ موقعیت خود، در صورتی که در مورد احساسات مثبت این طور نیست، اگر فردی در یک گروه اجتماعی مثلا در مناطق روستایی، از منزلت اجتماعی بالاتری برخوردار باشد، احساس مثبت خود را از وقایعی که موجب رضایت او می شود ابراز می کند و هر چه احساس افراد روستایی از زندگی رضامندانه تر باشد، به همان میزان نیز امنیت اجتماعی را در مناطق روستایی تجربه خواهد کرد و قادر به تولید آن نیز خواهد بود. پیرامون پیوند بین رضایتمندی و امنیت اجتماعی برخی از مطالعات گویای این واقعیت است که رضایتمندی یکی از عناصر اساسی نظم، وفاق و همبستگی اجتماعی در مناطق روستایی است و در خصوص ارتباط بین رضایتمندی و امنیت اجتماعی نظریه های مقایسه اجتماعی، نظریه امید، نظریه عدالت توزیعی مطرح شده است که همه این نظریه ها به ارتباط معنی دار بین رضایتمندی و تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی تاکید دارند. اینگلهارت براین باور است هرچه فرد از زندگی خود احساس رضایت بیشتری داشته باشد به همان میزان امنیت بیش تری خواهد داشت. در خصوص ارتباط بین مشارکت اجتماعی و امنیت اجتماعی از منظر زندر (۲۰۱۴)، مشارکت به عنوان یک مقوله اعتقادی و پیش نیاز هر طرح یا برنامه موفقیت آمیز برای بهبود زندگی مردم روستایی و تقویت امنیت اجتماعی مطرح است و مشارکت نقش اساسی در تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی بازی می کند و در صورت پایین بودن مشارکت اجتماعی تقویت امنیت اجتماعی جوامع روستایی با چالش هایی مواجه می شود. پیرامون پیوند بین همبستگی اجتماعی و امنیت اجتماعی باید گفت که به نظر ایزنشتاد مهم ترین مسئله نظم اجتماعی برای دورکیم و تا حدودی برای فردیناند تونیس، همبستگی اجتماعی است، یعنی این که بدون انسجام و همبستگی اجتماعی پایداری نظم اجتماعی در سکونتگاه های انسانی اعم از شهر و روستا ممکن نیست.

از نظر دورکیم همبستگی اجتماعی می‌تواند وحدت، سلامت و یکپارچگی و نیز امنیت اجتماعی گروه را در مناطق شهری و روستایی تامین کند. در خصوص پیوند بین ارتباطات اجتماعی و امنیت اجتماعی می‌توان گفت که تصور وضعیت امنیت اجتماعی در قالب شبکه‌های فشرده روابط اجتماعی به مثابه نوعی سرمایه اجتماعی ممکن شده و بدین ترتیب در شکل‌گیری مفهوم و تداول اصطلاح اعتماد اجتماعی در مناطق روستایی به عنوان مهم‌ترین مولفه سرمایه اجتماعی مسئله تعیین‌کننده بوده است. بلیگن (۲۰۱۰)، استدلال می‌کند که روابط اجتماعی بین افراد روستایی می‌تواند به شکل پاداش‌دهی و هزینه‌ها تقلیل یابند. پاداش‌ها، آن رخدادهای و رفتارهای رابطه‌ای است که رضایت، لذت و خشنودی را در طرف رابطه‌ای در راستای بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی بر می‌انگیزد. در خصوص پیوند بین اقتدار اجتماعی و امنیت اجتماعی، نظریه‌های نفوذ اجتماعی و نظریه اقتدار مطرح است. نظریه نفوذ اجتماعی به فرآیندی از پیوند رابطه‌ای که به موجب آن افراد روستایی از ارتباط سطحی به روابط صمیمی‌تر پیش می‌روند، اشاره دارد و هر چه قدر ارتباط صمیمی‌تر و روابط افقی‌تر باشد به همان میزان نظم اجتماعی در مناطق روستایی برقرار شده و امنیت اجتماعی تقویت می‌گردد و در نهایت، تقویت مولفه‌های منزلت اجتماعی، رضایتمندی، ارتباطات اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اقتدار اجتماعی و همبستگی اجتماعی به تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منجر شده و متعاقب آن تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی به توسعه مناطق روستایی منجر می‌شود.

نتیجه‌گیری

همان‌طور که مطرح گردید نوشتار حاضر اثرات اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی را مورد مطالعه و تحلیل قرار داده است و همان‌طوری که نتایج یافته‌های توصیفی نشان داد که از بین میانگین مولفه‌های اعتماد اجتماعی، مولفه رضایتمندی با میانگین (۴/۱۲) در رتبه اول و مولفه عدم بیگانگی اجتماعی با میانگین (۳/۱۲) در رتبه آخر قرار دارد و افزون بر این، تحلیل‌های آمار استنباطی نشان داد اعتماد اجتماعی بر بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی شهرستان مشگین شهر تاثیرگذار بوده است. به طوری که همبستگی بهبود امنیت اجتماعی در تمامی مولفه‌های اعتماد اجتماعی به جز عدم بیگانگی اجتماعی و تعهد اجتماعی در قالب فرضیه

تحقیق به اثبات رسید و در این ارتباط، میزان p محاسبه شده بین مولفه‌های رضایتمندی، ارتباطات اجتماعی، منزلت اجتماعی، حمایت از نظم موجود و مشارکت اجتماعی با متغیر بهبود امنیت اجتماعی سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ و مولفه ریسک‌پذیری اجتماعی، میل به همبستگی اجتماعی و اقتدار اجتماعی سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ را نشان داد. که این تحقیق با نتایج تحقیقات (امیرکافی، ۱۳۸۹؛ حسین زاده و همکاران، ۱۳۹۰، بحری پور و امیر رستگار خالد، ۱۳۹۳؛ عنایت و همکاران، ۱۳۹۲) هم‌خوانی دارد. از طرف دیگر، نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که از بین متغیرهای تحقیق، ۶ متغیر توسط کامپیوتر در معادله باقی ماندند و سایر متغیرها از معادله خارج گردیدند و این ۶ متغیر توانستند ۵۸ درصد از تغییرات را تبیین نمایند. افزون بر این، نتایج حاصل از ضریب بتا، رضایتمندی، مشارکت اجتماعی، اقتدار اجتماعی، همبستگی اجتماعی، ارتباطات اجتماعی و منزلت اجتماعی در تبیین متغیر وابسته (امنیت اجتماعی) به ترتیب در اولویت اول تا ششم قرار گرفتند و نتایج تحقیق نشان داد که اعتماد اجتماعی از مهم‌ترین ارکان بهبود امنیت اجتماعی از طریق انسجام اجتماعی، سازگاری اجتماعی، تمایل به عضویت در نهادهای مدنی، پای‌بندی به ارزش‌های دینی و مذهبی، مشارکت اجتماعی در امورات مربوط به روستا، مسئولیت‌پذیری، داشتن خلاقیت، بهبود انگیزش، تقویت تعامل‌های اجتماعی، توانمندسازی روان‌شناختی، تعاون اجتماعی، ادغام اجتماعی، پایبندی به ارزش‌های خانوادگی، انسجام فرهنگی، مبادله اطلاعات و دانش، تقلیل تعارضات و درگیری‌ها، روابط افقی بر پایه همکاری، پذیرش اجتماعی، شکوفایی اجتماعی و غیره است و بهبود امنیت اجتماعی هم با بهبود ارزش‌های فرهنگ عمومی مناطق روستایی، ارتقای آرامش روانی، تقویت احساس امنیت جانی، تثبیت جغرافیایی روستاییان، تقویت ارتباطات اجتماعی، توانمندسازی اجتماعی، رضایتمندی از زندگی در مناطق روستایی، تقویت روابط افقی بر پایه همکاری، تقلیل شکاف اجتماعی روستاییان، تامین معاش روستاییان، کارآمدی دولت در خدمات رسانی مطلوب، افزایش درآمد‌های فردی و عمومی روستاییان، بهزیستی اجتماعی، ارتقای شاخص‌های رفاه، افزایش تولید، اشتغال‌زایی و حمایت اجتماعی، توانمندسازی اقتصادی، عملکرد مطلوب رسانه‌ها از طرف دولت به توسعه مناطق روستایی شتاب بیشتری می‌بخشد.

پیشنهادات

با توجه به یافته‌های این پژوهش مبنی بر وجود رابطه معنی‌دار بین اعتماد اجتماعی و بهبود امنیت اجتماعی پیشنهاد می‌گردد تدابیر لازم جهت افزایش اعتماد عمومی از طریق رسانه‌های گروهی و غیره به کار گرفته شود. علاوه بر این، جهت افزایش امنیت اجتماعی باید به سرمایه اجتماعی توجه بیش‌تری مبذول گردد و با توجه به بافت دینی سکونتگاه‌های روستایی، از طریق هنجارهایی که ریشه در مذهب و سنت دارند از قبیل قابل اعتماد بودن، وفای به عهد، درستکاری و نظایر آن می‌توان به افزایش سرمایه اجتماعی در راستای ارتقای اعتماد اجتماعی در جامعه روستایی شهرستان مشگین‌شهر کمک کرد و از بروز برخی از کنش‌های ضد اجتماعی (مانند دروغ‌گویی، خیانت در امانت، سودجویی، ناامنی و غیره) جلوگیری نمود. علاوه بر این با استناد به نتایج تحقیق توصیه می‌شود در حوزه تحقیقات تجربی اعتماد به صورتی دقیق‌تر با ابعادی بیش‌تر بررسی شود؛ مثلاً بررسی اعتماد تعمیم یافته ابعاد احساسی، شناختی و رفتاری اعتماد ارزیابی شود و در بعد اعتماد نهادی نیز میزان توانایی، پاسخ‌گویی، صلاحیت و شفافیت نهادها و مجریان نهادها بررسی شود. افزون بر این باید در راستای تقویت امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان مشگین‌شهر به نهادهای جامعه‌پذیر کننده جامعه روستایی عنایت خاصی مبذول گردد به این دلیل که نهادهای جامعه‌پذیر کننده جامعه روستایی شهرستان مشگین‌شهر (خانواده، مدارس، رسانه‌ها و...) نیز می‌توانند با برجسته‌نشان دادن ملزومات زندگی روستایی زمینه احترام و رعایت قواعد غیررسمی را در جامعه روستایی فراهم کنند، زیرا پای‌بندی به قواعد زمینه افزایش اعتماد نهادی را فراهم می‌کند و اعتماد نهادی می‌تواند به بهبود امنیت اجتماعی مناطق روستایی بینجامد. به نهادهای فرهنگی و اطلاع‌رسانی نظیر رسانه ملی پیشنهاد می‌شود تا بخشی از فرآورده‌های فرهنگی و هنری خویش را به تعالی امنیت اجتماعی و اخلاقی در مناطق روستایی اختصاص دهند و نیز تدابیری اندیشیده شود تا بخش‌هایی از ماموریت ایجاد، حفظ، تقویت و تعالی امنیت اجتماعی و اخلاقی مناطق روستایی به سازمان‌های مردم‌نهاد، واگذار شود. به دلیل ارتباط معنی‌دار بین حمایت از نظم موجود و امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه توصیه می‌شود زیرساخت‌های انسجام و نظم اجتماعی برای پیش‌گیری و مقابله با عوامل بروز

گسست‌های هویتی، اجتماعی، فرهنگی و عقادای تقویت گردد. به دلیل ارتباط معنی‌دار بین همبستگی اجتماعی و امنیت در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه توصیه می‌شود، هویت اجتماعی و مقدم داشتن مصالح جمعی بر منافع فردی و احترام گذاشتن شخصیت انسانی در متولیان توسعه امنیت اجتماعی مبتنی بر حفظ دیانت و عزت مندی و اقتدار در تعامل با مردم روستا تقویت گردد. به دلیل ارتباط معنی‌دار بین مشارکت اجتماعی و امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه، جهت تقویت مشارکت اجتماعی و به تبع افزایش احساس امنیت اجتماعی در مناطق روستایی شهرستان مشگین‌شهر، مهندسین فرهنگی و برنامه‌ریزان اجتماعی با زمینه‌سازی برای افزایش مشارکت در بین مردم روستایی منطقه مورد مطالعه در مناسبت‌ها و موقعیت‌های مختلف و به صحنه کشیدن مردم روستایی برای کارهای جمعی و عمومی می‌توانند گام موثری در این زمینه بردارند. به دلیل ارتباط معنی‌دار بین منزلت اجتماعی و امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه، مسئولان و متولیان توسعه روستایی بستر لازم را در راستای افزایش ظرفیت‌های تولیدی مناطق روستایی شهرستان مشگین‌شهر و به تبع آن کاهش بیکاری و اشتغال‌زایی و بهبود شاخص‌های رفاه اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی فراهم کنند. به دلیل ارتباط معنی‌دار بین تعهد اجتماعی و امنیت اجتماعی در مناطق روستایی منطقه مورد مطالعه، با تقویت ظرفیت‌های روانی و شناختی و تقویت بعد اخلاقی و معنوی ساکنان مناطق روستایی شهرستان مشگین‌شهر از طریق رسانه‌های همگانی گام اساسی در راستای تقویت امنیت اجتماعی برداشته شود.

منابع

- احمدی، محمد و علیرضا کلدی (۱۳۹۴)، احساس امنیت اجتماعی زنان و عوامل اجتماعی موثر بر آن، شهر سنندج، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال سیزدهم، شماره ۴۹، صص ۳۲۱-۳۰۵.
- ادیبی سده مهدی، مهدی، کتابی، محمود و وحیده قاسمی (۱۳۸۹)، سنجش اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن در مراکز شهرستان‌های چهار محال بختیاری، دوره ۲۱، شماره ۴، صص ۱۳۳-۹۷.
- ازکیا، مصطفی و غلامرضا غفاری (۱۳۸۳)، توسعه روستایی با تاکید بر جامعه روستایی ایران، نشر نی، تهران.
- امیرکافی، مهدی (۱۳۸۹)، بررسی احساس امنیت و عوامل موثر بر آن، فصلنامه تحقیقات علوم اجتماعی ایران، سال اول، شماره اول، صص ۲۵-۱.
- امیری، مجتبی (۱۳۷۶)، پایان تاریخ و بحران اعتماد بازشناسی اندیشه‌های تازه فوکویاما، مجله اطلاعات سیاسی-اقتصادی، شماره ۹۸ و ۹۷، صص ۵۶-۶۸.
- انعام، راحله (۱۳۸۲)، بررسی اعتماد بین شخصی در میان روستاییان شهریار، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.
- اینگلهارت، رونالد (۱۳۹۰)، امنیت اقتصادی و دگرگونی ارزشی، ترجمه شهناز شفیق خانی، نامه پژوهش، شماره چهاردهم و پانزدهم، صص ۴۸-۳۰.
- باباخانی، فرهاد (۱۳۹۰)، بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت با تاکید بر نقش پلیس، فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۲۱، صص ۱۹۹-۱۸۳.
- بیدل، پریناز (۱۳۹۵)، رابطه اعتماد اجتماعی با احساس امنیت و امنیت اجتماعی، فصلنامه انتظام اجتماعی، سال هشتم، شماره اول، صص ۸۸-۵۹.
- ترابی، یوسف و آیت گودرزی (۱۳۸۵)، ارزش‌ها و امنیت اجتماعی، فصلنامه دانش انتظامی، سال ششم، شماره ۲، صص ۶۵-۴۵.
- چلبی، مسعود و محمد مبارکی (۱۳۸۴)، تحلیل رابطه سرمایه اجتماعی و جرم در سطح خرد و کلان، مجله جامعه‌شناسی ایران، دوره ششم، شماره ۲، صص ۴۴-۳.
- حسین زاده، علی حسین، نواح، عبدالرضا و زهرا ساده میری (۱۳۹۰)، بررسی تاثیر عوامل اجتماعی سیاسی بر احساس امنیت (مطالعه موردی: شهروندان شهر

- ایلام)، فصلنامه مطالعات مدیریت انتظامی، سال هفتم، شماره اول، صص ۴۰-۵۶.
- حیدری ساربان، وکیل (۱۳۹۴)، عوامل بهبود امنیت اجتماعی از دیدگاه روستائیان، مطالعه موردی: شهرستان مشکین شهر، فصلنامه جغرافیا، سال ۱۳، شماره ۴۷، صص ۱۱۷-۱۴۱.
  - روی، پل (۱۳۸۵)، «درآمدی بر امنیت اجتماعی»، ترجمه منیژه نویدنیا، فصلنامه مطالعات راهبردی، سال ششم، شماره ۱۹، صص ۷۶-۵۵.
  - ضرابی، اصغر، شرفی، زکیه و مهدی زنگنه (۱۳۹۳)، سنجش عوامل موثر بر احساس امنیت شهروندان مشهد با تاکید بر عملکرد پلیس و رسانه های جمعی، پژوهش های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۲۱-۱۰۳.
  - کلمن، جیمز (۱۳۸۶)، نقش سرمایه اجتماعی در ایجاد سرمایه انسانی: اعتماد، دموکراسی و توسعه، به کوشش کیان تاج بخش، ترجمه: افشین خاکباز و حسن پویان، تهران، نشر شیرازه، صص ۶۳-۶۲.
  - گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸)، تجدد و تشخیص، جامعه و هویت شیخی و عصر جدید، ترجمه ناصر موفقیان، نشر نی، تهران.
  - لرنی، منوچهر (۱۳۸۸)، جامعه شناسی امنیت، نشر ورامین، تهران.
  - مجردی، سعید (۱۳۹۱)، اینترنت و امنیت اجتماعی، تهران: پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
  - معیدفر سعید و پرویز جهانگیری (۱۳۹۰)، اعتماد اجتماعی تعمیم یافته و عوامل اجتماعی موثر بر آن، مورد مطالعه: شهرستان ارومیه، دانشنامه علوم اجتماعی، دوره ۱، صص ۶۷-۴۸.
  - نادری، حمداله، جاهد، محمد علی و مهین دخت شیرزاده (۱۳۸۹)، بررسی رابطه احساس امنیت اجتماعی و سرمایه اجتماعی، (مطالعه موردی: شهر اردبیل) فصلنامه امنیت اجتماعی، شماره ۲۱، صص ۵۹-۸.
  - نیازی محسن و یاسمین فرشادفر (۱۳۹۳)، بررسی رابطه بین اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین زنان مناطق شمالی و مناطق جنوب شهر تهران، فصلنامه مطالعات شهری، سال ۱۲، شماره اول، صص ۲۶-۱.
  - Barbalet, J. M, (2004), "Social emotions: confidence, trust and loyalty", in: Introduction Journal of Sociology and Social Policy, 96-75, (9) 16.

- Bilgin, P. , (2010), "Individual and social dimensions of security", International Studies Review, 261-253 :(2) 5
- Browne-Yung, K. , Ziersch,A. , Baum, F (2016)'Faking til you make It': social capital accumulation of individuals on low incomes living in contrasting socio-economic neighbourhoods and its implications for health and wellbeing. Social Science and Medicine, 17-9 ,(5) 8.
- Cook, F. , Jacobs, L and Kim, D (2016), Trusting what you Know: information, knowledge, and confidence in social security, The Journal of Politics, 412 -376 ,(2) 72.
- David, L. Debertin and Stephan J. Goetz, K (2015), Social capital formation in rural, urban and suburban communities, International Journal of Urban and Regional Research 99-75,(1) 21
- Dean, R. , and Joseph, R. Sharkey, E (2015), Food insecurity, social capital and perceived personal disparity in a predominantly rural region of Texas: An individual-level analysis. Social Science & Medicine, ,(9) 72 1462-1454.
- Dutta, S. , (2016), Social security for rural widows in Rajasthan: An empirical study, Development in Practice, 421-402 ,(3) 23
- Eclac, E (2015), Promoting self-esteem in adolescents: the influence of wellnees factors, Journal of Counseling and Development,30 -20 , (9) 8.
- Eeden-Moorefield, B. & others. , (2007), "From divorce to remarriage: financial management and security among remarried women", Journal of Divorce & Remarriage, 42-21 :(3) 47.
- Emma,G. , and Sillitoe, P (2016), A Failure of social capital: Lessons from papua new Guinea in the current economic crisis. Anthropology News, 16-15 ,(7) 50.
- Jackson, J. , (2013), "Introducing fear of crime to risk research. " Risk Analysis. 64 -253 ,(1) 26.

- Jalava, J, (2011), Form norms to trust: The lachmannian connection between trust and system, University of Helsinki, sage publication, London.
- Leung, J. C. B. (2015), 'The emergence of social assistance in China', International Journal of Social Welfare, 198-188 ,(5) 1.
- Luhman, N (2010), Familiarity, confidence, trust: problems and alternatives, Sociological Analysis, 5-2 (6) 4.
- Mollering, G. (2014). Understanding organizational trust: Foundation ,constellation and issue of operationalisation, managerial psychology, 19 570-556 ,(6).
- Overbye E. , (2015), Extending social security in developing countries: A review of three main strategies. International Journal of Social Welfare 314-305 ,(4) 14.
- Popova, Z (2014), The social capital as a security factor, Journal of Regional Security, 15-1 ,(1) 7.
- Rao, K. Hanumantha, Kanth, G. Rajani, Dheeraja C. , (2016), Summary of proceedings and recommendations, national institute of rural development, Hyderabad Workshop on “Strategies and Instruments for Payment of Wages in MGNREGS” Aug. 3-1.
- Schneider, J (2015), Anthropological relevance and social capital, Anthropology News, 5-4 ,(3) 47.
- Sharma, S. , and Sahu, D (2016), Effect of social networking sites on self confidence, International Journal of Information and Computation Technology, 1216-1211 ,(11) 3.
- Slater, R. , and McCord, A (2016), Social protection, rural development and food security: Issues paper on the role of social protection in rural development, Overseas Development Institute, London.
- Turner, J. H. (2012). The Structure of sociological theory. London:

Wadworth Publishing Company.

- Zedner,L. , (2014), Democracy, society, and the government of security, theoretical Criminology, Washington.